

Ze života ČPdS

Senior klub ČPdS

V únoru 1999 se konalo setkání členů a zájemců Klubu na Pedagogické fakultě UK v Praze. Setkání bylo zorganizováno svolavatelem Klubu ve spolupráci s předsedou pobočky v Praze PhDr. Jiřím Prokopem, Dr. Na programu setkání byla diskuse k roku Seniorů vyhlášeného UNESCO a k předpokládaným aktivitám Klubu v letech 1999 a 2000.

Setkání se zúčastnilo sedm členů: prof. V. Pařízek, prof. M. Cipro, doc. Ch. Vorlíček, PhDr. F. Štěpánek a PhDr. O. Pospíšil, všichni z Prahy a doc. B. Pazdera z Hradce Králové a doc. V. Krejčí z Ostravy. Pro nemoc se omluvili PhDr. J. Pleva a PhDr. L. Polášek (Olomouc, Nový Jičín).

Úvodem setkání bylo vzpomenu na dva členy Klubu, kteří nás opustili – doc. PhDr. Josef Jedlička z Jablunkova (nekrolog viz Pedagogická orientace č. 4/98) a PhDr. Rudolf Buchta z Brna, který podle sdělení p. A. Buchtové zemřel 19. října 1998.

Připomenuto bylo životní jubileum paní prof. PhDr. Jarmily Skalkové, DrSc. (75. narozeniny). Všichni jí přejeme hodně hraví do dalších let záslužné činnosti ve prospěch české pedagogiky a didaktiky.

Účastníci projednali „Závěry a podněty sjezdu ČPdS“, který se konal v září 1998 v Brně (Pedagogická orientace č. 3/98, s. 119–122), podporují tyto podněty a doporučení, která budou realizovat podle svých schopností a podmínek. Zvláště vítají podnět k založení Junior Klubu z řad mladých adeptů pedagogický věd a jsou připraveni s ním spolupracovat k posílení pedagogické kontinuity a mezigenerační komunikace. Je to důležité ve vztahu k širšímu pedagogickému vědomí a svědomí v širším společenském prostředí našeho života a širší kooperace neformálního charakteru.

Podporujeme dále záměr uspořádat celostátní sjezd učitelů, na kterém by byly projednány klíčové problémy našeho školství v podmínkách sjednocující se Evropy a světa. Potřebovali bychom takový sjezd, jaký byl zorganizován v roce 1920 pod záštitou pana prezidenta T. G. Masaryka, kdy byla vytvořena východiska pro školskou politiku demokratického Československa. Dnes je ve školách velký neklid, společenská krize zasahuje do pedagogické

práce učitelů. Málo podnětů z pedagogických a psychologických věd ovlivňuje práci učitelů, sama pedagogika má nízkou prestiž ve veřejnosti.

Z diskuse byl učiněn závěr o formulování závažných témat k dalším setkáním. Pro nastávající období byla přijata tato dvě témata:

1. Pedagogické řízení škol – námět a zpracování PhDr. František Štěpánek (Hrabákova 1972, 148 00 Praha 4)
2. Pedagogika a výchova v krizovém stavu společnosti, námět a osnova doc. PhDr. Bronislav Pazdera, CSc. (Vachkova 830, 500 09 Hradec Králové).

Vybízíme k diskusi na tato témata. Své příspěvky, náměty a sdělení adresujte na uvedené členy.

Příští setkání, podle předběžné dohody, plánujeme na polovinu září t. r. v Brně. Vybízíme další zájemce seniorského věku o podání přihlášky.

*Zprávu podávají: Doc. PhDr. Vladimír Krejčí, CSc. – Ostrava
PhDr. Oldřich Pospíšil – Praha*

Přihláška za člena Senior klubu ČPdS

Jméno a příjmení Tituly

Datum a místo narození

Členem ČPdS od roku V důchodu od r.

Adresa trvalého bydliště

Telefon

Adresa přechodného pobytu (chata, chalupa) v období od do

Aktivity a zájmy

Poznámky a upozornění

Místo a datum Podpis

Zašlete: Doc. PhDr. V. Krejčí, 708 00 Ostrava-Poruba, Hlavní 893/8

Prof. PhDr. Bohumír Blížkovský, CSc., jubilentem

Neúnavný organizátor deseti československých pedeutologických konferencí s mezinárodní účastí (v letech 1977–1995), citlivý režisér těchto kreativních setkání získával pro řešení aktuální problematiky nejen mnoho vysokoškolských učitelů, ale i celou řadu učitelů z dalších škol. V současné době se významně podílí na koordinaci řešení mezinárodního výzkumného projektu „Komparativní profesiografie středoevropského učitele“; závěrečná monografie s pracovním názvem „Středoevropský učitel“ vyjde česky, slovensky a polsky koncem roku 1999.

Hlavním dílem prof. Blížkovského je monografie o celistvém a otevřeném pojetí výchovy a vzdělávání „Systémová pedagogika pro studium a tvůrčí praxi“ (Ostrava: Amosium 1992, 303 s.; její doplněné druhé vydání vyšlo v r. 1997, 315 s.). Jde o funkční kompendium praktických i duchovních „dílen lidskosti“. Usiluje o společnost hodnototvorného vzdělávání fundovanou komplexní optimalizací výchovně-vzdělávacích předpokladů, procesů i výsledků.

Metodologicky jde o prvý základní přínos k obecné teorii systémů v dimenzi pedagogické, antropogenní i sociálně ekonomické. V duchu univerzálních nápravných snah J. Á. Komenského a T. G. Masaryka a vůči hrozivě silícím krizovým trendům podporuje existenciální lidskou naději koncepcí konkrétní, permanentní, mnohostranné a souvztažné kultivace vnitřního i vnějšího světa člověka a v zájmu jeho vyšších kvalit i trvalé udržitelnosti.

Dosavadní tvorba jubilanta zahrnuje – kromě desítky monografií – více než čtyři stovky odborných titulů a řadu dalších významných iniciativních aktivit. Vzhledem k tomu, že v Pedagogické orientaci, odborném čtvrtletníku a zpravodaji České pedagogické společnosti, 1996, č. 20, s. 165–191, byla podrobně uveřejněna personální bibliografie prof. B. Blížkovského, věnujeme v tomto zamyšlení pozornost pouze jeho vybrané publikační, pedagogické a výzkumné činnosti.

V posledních letech věnuje pan profesor mimořádnou pozornost obnově i širšímu osvětovému využívání a tvůrčímu rozvíjení odkazu T. G. Masaryka ve světě československém, středoevropském i obecném. Výsledkem spolupráce s desítkami předních odborníků od nás, z československého exilu i z ostatního světa jsou tři jedinečné interdisciplinární a mezinárodní publikace vydané k 50. výročí osvobození a k 75. a 80. výročí vzniku Československa: „Idea Československa a střední Evropa“ s přílohou „Tři čtvrti století Československa“, Brno: Doplněk a Konvoj, 1994, 1996, 312 a 68 s., „Českoslovenství – součást evropanství“. O vzájemnosti a svébytnosti střední Evropy. Brno: Konvoj, 1996. 432 s. a „Českoslovenství – středoevropanství

– evropanství.“ 1918–1998. Úvahy, svědectví a fakta. Brno: Konvoj, 1998. 536 s.

Náš jubilant spatřil světlo světa 5. 5. 1929 v Ivančicích. V roce 1947 absolvoval učitelský stav v Praze. Následně vystudoval Pedagogickou fakultu UK v Praze (historii, geografii a občanskou výchovu v r. 1951) a v r. 1957 ukončil studium v Praze na Vysoké škole pedagogické (vystudoval pedagogiku, psychologii a logiku). Absolvoval také nástavbové vědecké studium pedagogiky a psychologie, a to v r. 1952 pod vedením akad. O. Chlupa a prof. V. Tardyho. Kandidátem pedagogických věd je od roku 1963, doktorem filozofie od roku 1966, docentem pedagogiky – habilitace v roce 1968 a univerzitním profesorem byl jmenován v roce 1990.

Z bohaté učitelské praxe našeho jubilanta uvádíme jeho působení na všech stupních škol v různých místech Čech, Moravy i Slovenska; deset roků působil na základních a středních školách (1950–1960). Téměř 14 roků čítá jeho výzkumná a vědeckopedagogická činnost v oblasti životního prostředí a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (Bratislava 1974–1988) a 19 roků věnoval vědeckopedagogické činnosti na vysoké škole. Prof. Blížkovský byl a stále je nepřetržitě zapojen ve státním nebo resortním výzkumu.

V období posrpnové „konsolidace“ byl propuštěn z tehdejší Univerzity J. E. Purkyně v Brně a diskriminován; tento osud postihl i jeho manželku prof. PhDr. Stanislavu Kučerovou, CSc. Po nucené, více než 15leté exkomunikaci byl rehabilitován a 1. 4. 1990 se vrátil na Pedagogickou fakultu MU v Brně. Od 14. 11. 1990 do 4. 7. 1991 vedl Katedru pedagogiky na této fakultě. Podílel se na projektu reformy Katedry pedagogiky a psychologie PdF MU (projekt reformy učitelského vzdělávání na MU v Brně a v ČR z roku 1992; významné bylo působení pana profesora jako expertního člena komise pro vědu a výzkum Parlamentu ČR (jediný zástupce učitelských fakult); ve funkci předsedy České pedagogické společnosti při ČSAV pracoval v letech 1991–1992, AV ČR do 10. 2. 1994. Z významných aktivit pana profesora po listopadu 1989 uveďme alespoň jeho činnosti ve funkci odborného garantu celostátní pedeutologické a školské správní sekce České pedagogické společnosti a jeho členství v Radě vědeckých společností při AV ČR, v Radě pedagogických věd ČR, ve vědecké radě MŠMT ČR do jejího zrušení 31. 12. 1993 a v 8. oborové radě Grantové agentury AV ČR pro sociální vědy. Náš jubilant byl a je stálým členem komise pro obhajoby doktorských disertací v ČR a člen i předseda komisí pro profesorské a docentské habilitace i kandidátské disertace na PdF a FF MU v Brně i jinde.

V roce 1989 obdržel B. Blížkovský stříbrnou medaili UK v Bratislavě za rozvoj učitelského vzdělávání. Pamětní medailí J. Á. Komenského byl

vyznamenan v roce 1992 místopředsedou vlády ČSFR a Evropskou radou ve Štrasburku byl pozván na poradu expertů zemí ER za ČSFR.

Prof. Blížkovský byl naší agenturou „Kdo je kdo“ zařazen k významným osobnostem České republiky na přelomu 20. století. K novému miléniu je v roce 1999 navržen i do mezinárodního adresáře 5000 vynikajících osobností světa vydávaného každých 30 let Americkým biografickým institutem.

Přejeme Vám, pane profesore, hodně elánu a sil na poli vědeckém, těšíme se na další spolupráci s Vámi, přejeme Vám hodně zdraví a pohody v kruhu Vašich nejbližších.

Za tým řešitelů mezinárodního projektu „Komparací ke kooperaci“ a za Českou pedagogickou společnost

Milena Kurelová

Zastavení u pana docenta Kozlíka

Členové Senior klubu hledají živý styk s těmi, kteří stále aktivně přispívají ke zdokonalení našeho života pedagogického a školského. Podporujeme i neformální setkávání našich členů mezi sebou i s těmi „neorganizovanými“, jejichž jména často čteme pod příspěvky v různých časopisech i v denním tisku. Bydlí často blízko, ve stejném městě či jeho nedalekém okolí. Jsme často přístupní telefonicky, ale osobně se neznáme. Proč bychom si nemohli vzájemně darovat často to cenné v našem životě – trochu času. Proto jsem se zastavil u pana docenta Kozlíka.

Oslovení „pan docent“ není jediné možné. Když přišel jako mladý učitel po vojně z Kroměříže do Zlína (1933) do pokusné školy měšťanské, oslovovali ho žáci jen „pane Kozlíku“. Tak se to tenkrát na školách tohoto typu vedlo. Oslovení „pane učiteli“ ze života pana docenta již odešlo, ale učitelská profese zůstala natrvalo a titulů přibývalo! Baťovy školy posílaly do světa jen ty pracovitě. Dnes je mezi námi pan docent doktor Jaroslav Kozlík i se svým osudem – základní školou. Už v ní nevyučuje tělocvik – před časem oslavil 90. narozeniny. Ale je v ní stále, nyní jako publicista, jehož články a stati znali také v zahraničí. Celkem jich bylo – vedle ostatních prací – asi 400. Jen s obtížemi bychom objevili činnost, kterou pro tehdejší reformní školství nestačil udělat. Tělocvik ve škole, všestranná činnost v Sokole, gymnasta, též kapitán sokolského mistrovského volejbalového družstva ČSR. O velkém rozsahu veřejně prospěšné činnosti pro školu i okolí snad ani nelze pořídit soupis. Když přišel pan docent po r. 1945 do Prahy, podílel se jako teoretik a vedoucí pracovník Výzkumného ústavu pedagogického na rozvoji našeho poválečného školství. Narodil se v r. 1907 v Bystřici pod Hostýnem, dnes je

důchodcem – alespoň podle toho, co říkají úřady. Ještě nedávno, v r. 1996, zpracoval s kolektivem a vydal v Přerově (Muzeum Komenského) „Aktuální historii“. Je věnována zkušenostem z pokusných škol ve Zlíně. V loňském roce vydalo pražské nakladatelství Fortuna skupině pana docenta cennou knížku nazvanou „Směřování ke škole zítřka“. Zní to téměř neuvěřitelně – z jeho celoživotního díla mohou čerpat nejen pedagogové, historici, ale také filozofové, ale i studenti učitelství a učitelé sami. V jeho díle najdou i po letech neocenitelná poučení, rady i příklady pro současnost. Ty jsou také v jeho nekompromisních postojích při řešení problémů, jimž se mnozí raději vyhýbali.

Pány Adama, Jaroše, Strunu, Krcha, paní Drástovou a další učitele reformního hnutí pamatuje pan docent jako své vzdálenější pražské kolegy. Podepsaný autor sem alespoň obrazně patří také, neboť i on si mnohé z nich pamatuje – ovšem jako žák z michelské pokusné diferencované měšťanské školy, dnes za Seniorklub ČPdS písíci

Oldřich Pospíšil

Témata panelových diskusí pobočky Brno

pro období od září do prosince 1999

K diskusi se scházíme vždy ve středu (obvykle v 15 hod.) na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, v budově na Poříčí, č. 7., v 1. posch. (v zasedací místnosti děkanátu)

1. **Umění jako prostředek integrace osobnosti člověka – září 1999**
Doc. PhDr. Vladimír Spousta, CSc. – Katedra pedagogiky Pedagogické fakulty MU v Brně
2. **Alternativy v pregraduální přípravě učitelů – říjen 1999**
Doc. PhDr. Vlastimil Švec, CSc. – vedoucí Katedry pedagogiky Pedagogické fakulty MU v Brně
3. **Práva dítěte ve škole a v rodině – listopad 1999**
Doc. PhDr. Stanislav Střelec, CSc. – Katedra pedagogiky Pedagogické fakulty MU v Brně
4. **Sociální psychologie v práci učitele – prosinec 1999**
PhDr. Jaroslav Řezáč, CSc. – Katedra psychologie Pedagogické fakulty MU v Brně

Vladimír Spousta